

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Прев 206/2025
17.04.2025. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Татјане Матковић Стефановић, председника већа, Јасмине Стаменковић и Татјане Ђурица, чланова већа, у парници тужиоца „Public consulting“ ДОО Београд, кога заступа Мирослав Јеремић, адвокат из ..., против тужених 1. Република Србија, коју заступа Државно правобранилаштво из Београда и 2. Институт за молекуларну генетику и генетичко инжењерство из Београда, кога заступа Емир Јашаревић, адвокат из ..., ради утврђења и накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против решења Привредног апелационог суда Пж 4952/24 од 14.11.2024. године, у седници одржаној дана 17.04.2025. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ОДБАЦУЈЕ СЕ ревизија тужиоца изјављена против одлуке из става I решења Привредног апелационог суда Пж 4952/24 од 14.11.2024. године, као недозвољена.

УКИДА СЕ решење Привредног апелационог суда Пж 4952/24 од 14.11.2024. године у ставу II и решење Привредног суда у Београду П 5440/23 од 28.03.2024. године и спис враћа првостепеном суду на даље поступање.

Образложење

Решењем Привредног суда у Београду П 5440/23 од 28.03.2024. године, констатовано је да се тужба сматра повученом па је обавезан тужилац да накнади трошкове поступка првотуженом у износу од 1.265.422,00 динара са затезном каматом од дана извршности па до исплате а друготуженом у износу од 2.852.735,00 динара са затезном каматом од извршности пресуде до исплате. Решењем истог суда П 5440/23 од 26.06.2024. године одбијен је предлог тужиоца од 05.04.2024. године за враћање у пређашње стање.

Решењем Привредног апелационог суда Пж 4952/24 од 14.11.2024. године, у ставу I, одбијена је жалба тужиоца као неоснована и потврђено решење Привредног суда у Београду П 5440/23 од 26.06.2024. године, а у ставу II одбијена је жалба тужиоца као неоснована и поврђено решење Привредног суда у Београду П 5440/23 од 28.03.2024. године.

Против правноснажног решења донетог у другом степену тужилац је благовремено, преко пуномоћника адвоката, уложио ревизију. У смислу образложених ревизијских разлога предлаже да се побијана решења укину.

Врховни суд је оценио наводе ревизије, па је нашао да је ревизија изјављена против одлуке другостепеног суда којом је жалба тужиоца одбијена и потврђено решење Привредног суда у Београду П бр. П 5440/23 од 26.06.2024. године, недозвољена.

Према одредби члана 420. став 1. Закона о парничном поступку, странке могу да изјаве ревизију против решења другостепеног суда којим је поступак правноснажно окончан, док према одредби из става 3. ревизија је увек дозвољена против решења другостепеног суда којим се изјављена жалба одбацује, односно којим се потврђује решење првостепеног суда о одбацивању жалбе изјављене против првостепене пресуде у делу којим је одлучено о главној ствари. У ставу 4. прописано је да је ревизија увек дозвољена против решења другостепеног суда којим се потврђује решење првостепеног суда о одбацивању ревизије изјављене против правноснажне пресуде у споровима у којима би ревизија била дозвољена а у ставу 5. да је увек дозвољена против решења другостепеног суда којим се одбацује предлог за понављање поступка и решење другостепеног суда којим се потврђује решење првостепеног суда о одбацивању предлога за понављање поступка.

Како је у конкретном случају ревизија изјављена против решења другостепеног суда којим је одбијена као неоснована жалба тужиоца и потврђено решење о одбијању предлога за враћање у пређашње стање, односно како се не ради о решењу другостепеног суда којим је поступак правноснажно окончан нити се ради о решењу из одредбе члана 420. став 3, 4 и 5. Закона о парничном поступку, то је ревизија у том делу недозвољена, па је Врховни суд применом одредбе члана 413. а у вези члана 410. став 2. тачка 5. Закона о парничном поступку одлучио као у ставу првом.

Ценећи основаност ревизије изјављене против одлуке из става II решења Привредног апелационог суда Пж 4952/24 од 14.11.2024. године, на основу члана 408 а у вези члана 420. Закона о парничном поступку, Врховни суд је нашао да је ревизија основана.

У поступку доношења побијаног решења није учињена апсолутно битна повреда из одредбе члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према стању у списима, тужба у овој правној ствари поднета је 17.07.2009. године а по спроведеној главној расправи првостепени суд је, дана 24.12.2010. године, донео пресуду П 3752/2010, исправљену решењем истог суда П 3752/2010 од 14.02.2011. године. Решењем Привредног апелационог суда Пж 5932/11 од 23.02.2012. године утврђено је наступање прекида поступка. Поступак је настављен решењем од 15.11.2018. године, па је у наставку истог Привредни апелациони суд донео пресуду Пж 4690/20 од 02.12.2020. године којим је одбијена жалба тужиоца и потврђена пресуда Привредног суда у Београду П 3752/2010 од 24.12.2010. године. Пресудом Врховног касационог суда Прев 1241/2022 и

Прев 1247/2022 од 14.09.2023. године делимично је усвојена ревизија тужиоца, па су укинута решења садржана у ставу првом изреке пресуде Привредног суда у Београду П 3752/10 од 24.12.2010. године, исправљене решењем од 14.02.2011. године, у делу којим се суд огласио ненадлежним и одбацио тужбу у делу којим је тужилац тражио да се утврди да су апсолутно ништави и да не производе правно дејство: Споразум о уделу државне својине у средствима које користи Институт за молекуларну генетику и генетичко инжењерство Београд, заведен под бројем 46-296/06 од 07.12.2006. године, оверен пред Другим општинским судом у Београду дана 07.12.2006. године под II /3-2146/06 и Одлука о изменама и допунама одлуке о оснивању Института за молекуларну генетику и генетичко инжењерство 05 број 022-1183/07 и у погледу одлуке о трошковима поступка, и решења садржано у ставу II изреке пресуде Привредног апелационог суда Пж 4690/20 од 02.12.2020. године којим су у наведеном делу првостепена решења потврђена, те је спис враћен првостепеном суду на поновно суђење. У наставку поступка рочиште за главну расправу било је заказана за дан 28.03.2024. године. На наведено рочиште суд је позвао пуномоћнике тужиоца адвоката Мирослава Јеремића као и адвоката Павла Ковачевића. Поднеском од 27.03.2024. године адвокат Мирослав Јеремић обавестио је суд да због констатоване болести и наложеног строгог мировања није у могућности да приступи те је замолио одлагање, уз обавештење суду да уколико буде дуже спречен сугерисаће властодавцу ангажовање другог пуномоћника. Препорученим поднеском предатом пошти 21.03.2024. године, тужилац обавештава суд да је од стране адвоката Павла Ковачевића добио писмено везано за предмет, да тај пуномоћник дужи период није укључен у овај предмет, те да опозива пуномоћје свим пуномоћницима осим адвокату Јеремићу. Наведени поднесак није стигао до рочишта заказаног за 28.03.2024. године, већ 29.03.2024. године. На рочиште су приступили пуномоћници оба тужена, који су навели да одбијају да расправљају. Првостепени суд је донео решење којим се тужба сматра повученом. Образлаже да пуномоћник тужиоца, иако уредно позван, није приступио на рочиште нити је изостанак оправдао, да су првотужени и друготужени изјавили да одбијају да расправљају, те је применом члана 311. став 2. Закона о парничном поступку донео одлуку. Предлог за враћање у пређашње стање, решењем од 26.06.2024. године, првостепени суд је одбио. Побитаном одлуком другостепеног суда одбијена је жалба изјављена против решења од 26.06.2024. године којом је одбијен предлог за враћање у пређашње стање, као и жалба изјављена против решења од 28.03.2024. године о пресумираном повлачењу тужбе. Другостепени суд сматра правилним закључак првостепеног о неоправданом изостанку тужиоца наводећи да пуномоћник, адвокат, Мирослав Јеремић изостанак јесте оправдао али да то није учинио адвокат Павле Ковачевић, што значи да је неоправдано изостао. Указује да је опозивање пуномоћја овом адвокату извршено од стране тужиоца поднеском који је у суд приспео 29.03.2024. године, након заказаног рочишта, што значи да је у време заказаног рочишта био опуномоћен а да свој изостанак није оправдао.

Ревидент оспорава овакав закључак нижестепених судова указујући да је на дан заказаног рочишта тужилац имао само једног пуномоћника адвоката Мирослава Јеремића који услед здравствених разлога није био у могућности да приступи на рочиште, да је занемарена одредба члана 92. Закона о парничном поступку која предвиђа да странка може у свако време да опозове пуномоћје али да то мора саопштити суду пред којим се

води поступак у писаном облику или усмено на записник те да је тужилац благовремено обавестио суд о опозиву пуномоћја.

Ревизија је основана јер је побијана одлука донета погрешном применом материјалног права.

Одредбом члана 92. став 1. Закона о облигационим односима (ЗОО) прописано је да властодавац може по својој вољи сузити или опозвати пуномоћје, чак иако се уговором одрекао тог права. Према одредби члана 30. став 1. Закона о адвокатури адвокат има право да откаже заступање (пуномоћје), док према одредби из става 3. адвокат је дужан да у року од 30 дана од дана обавештавања из става 2. овог члана настави са пружањем правне помоћи, изузев ако га странка те обавезе није изричито ослободила или ако то није супротно прописима. Одредбом члана 92. став 1. Закона о парничном поступку (ЗПП) прописано је да странка може у свако време да опозове пуномоћје, а пуномоћник га може у свако време отказати, у ставу 2. да опозивање, односно отказ пуномоћја мора да се саопшти суду пред којим се води поступак у писаном облику или усмено на записник, у ставу 3. да пуномоћник је дужан о отказу пуномоћја обавести странку и суд, у ставу 4. да опозивање, односно отказ пуномоћја производи правно дејство за противну странку од часа када је саопштено, док према одредби из става 5. после отказа пуномоћја пуномоћник је дужан да још 30 дана предузима парничне радње за лице које му је издало пуномоћје, ако је потребно да се отклони штета за даваоца пуномоћја која би у то време могла да настане. Према одредби члана 104. став 1. и 2. истог прописа, поднесак који је везан за рок благовремен је ако је поднет суду пре истека рока, а дан подношења поднеска упућеног суду преко поште препорученом пошљицом или упућеног телеграфским путем, сматра се као дан подношења суду.

Имајући у виду наведене одредбе материјалног права и то одредби Закона о облигационим односима али и Закона о адвокатури, погрешан је закључак нижестепених судова да је у време одржавања рочишта од 28.03.2024. године тужилац имао два ангажована пуномоћника. Ово из разлога што је пуномоћје адвокату Павлу Ковачевићу отказано, о чему је суд обавештен поднеском који је суду послат препоручено дана 21.03.2024. године. Пуномоћје може престати диспозицијом странке (опозив пуномоћја), пуномоћника (отказивање пуномоћја) или њиховим споразумом. Странка може опозвати пуномоћје у свако доба (члана 92. став 1. ЗПП) а такво процесно решење одговара правилу из одредбе члана 92. став 1. ЗОО према ком властодавац може по својој вољи сузити или опозвати пуномоћје чак иако се уговором одрекао тог права. Када је у питању форма и начин опозива пуномоћја, законодавац не поставља посебне захтеве. Ваља напоменути да није прописана обавеза пуномоћника коме је опозвано пуномоћје да заступа странку и у наредном периоду као што је то прописано за случај отказа пуномоћја од стране адвоката. Најзад, без обзира да ли се ради о опозиву или отказу, дејство према суду производе након што му је саопштен па од тог момента суд даље комуницира са странком непосредно или, посредством другог пуномоћника ако таквог има.

Не може се прихватити закључак другостепеног суда да се одредба члана 104. став 2. Закона о парничном поступку не односи на поднесак тужиоца којим је дата изјава о опозиву пуномоћја јер је, како образлаже, наведеном одредбом регулисано питање

благовремености поднесака везаних за рок, а да поднесак о опозиву истим није везан. За такво мишљење нема законског утемељења. Прво, треба имати у виду да ако за поједине радње није предвиђен облик у ком се предузимају (чл. 98 ст. 1 ЗПП предвиђа писану форму за тужбу, одговор на тужбу и правне лекове) оне се могу предузимати усмено на рочишту или писмено, поднеском. Даље, поднесци могу бити припремни или коначни (диспозитивни). Одредба члана 98. став 5. Закона о парничном поступку којом је прописано да се писани поднесци подносе искључиво изван рочишта, а најкасније 15 дана пре одржавања рочишта, односи се на све. Даље, одредба члана 104 јесте смештена у главу VIII Закона о парничном поступку која носи назив „рокови и рочишта“ под 1. „рокови“, при чему је у члану 102. став 1. прописано да ако рокови нису одређени законом одређује их суд с обзиром на околности случаја. Како се у истој глави под истим поднасловом налази и одредба члана 104. произилази да се она односи на све рокове и то и законске рокове (преклузивни или инструкционе) и судске.

Стога, како се парничне радње могу предузимати усмено и писмено поднеском, како се поднесци подносе најкасније 15 дана пре одржавања рочишта, како је овај рок законски али мониторинг, не преклузивни, то се на исти примењује и одредба члана 104. став 2. ЗПП што води закључку да је у смислу одредбе чл. 92. став 1. ЗОО тужилац у време одржавања рочишта ипак имао само једног пуномоћника чији изостанак није био неоправдан, што констатују и нижестепени судови.

Имајући у виду наведено нижестепени судови се нису упустили у суштинску оцену садржине тужбеног захтева, што је имало за последицу да нису утврђене битне чињенице за утврђивање основаности истог.

Из наведених разлога, на основу одредби члана 416. став 2, у вези са чланом 410. став 6. Закона о парничном поступку одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Татјана Матковић Стефановић,с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић